

Η άμυνα πρέπει να είναι οικονομικά βιώσιμη

Του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Οι πρόσφατες συγκρούσεις στην Ουκρανία και στην Ερυθρά Θάλασσα δεν άλλαξαν απλώς τον χάρτη των απειλών· ανέτρεψαν τα οικονομικά του πολέμου. Το κεντρικό συμπέρασμα, όπως έχει κατ' επανάληψιν επισημανθεί σε διεθνείς αναλύσεις, είναι ότι ο σύγχρονος πόλεμος είναι, πρώτα από όλα, μια άσκηση στα μαθηματικά της εφοδιαστικής αλυσίδας. Η ισχύς μιας χώρας δεν κρίνεται πλέον μόνο από το τι διαθέτει στις αποθήκες της την πρώτη ημέρα μιας κρίσης, αλλά από το πόσο γρήγορα μπορεί να αναπληρώσει τα αποθέματά της.

Εδώ κρύβεται μια κρίσιμη στρατηγική παγίδα στην οποία επί δεκαετίες έπεφτε η χώρα μας: με τους εξοπλισμούς αγοράζουμε «αναλώσιμη δύναμη», αλλά δεν χτίζουμε την απαραίτητη δομική ισχύ. Η ισχύς, για να έχει αποτέλεσμα, πρέπει να έχει διάρκεια και για να έχει διάρκεια, πρέπει να είναι οργανικά ανανεώσιμη (regenerative power). Οι εξοπλισμοί είναι αναλώσιμη δύναμη. Αν η χώρα εξαντλήσει την οικονομική της ισχύ για να αγοράσει μια «στατική» στρατιωτική υπεροχή, κινδυνεύει να βρεθεί σε αδιέξοδο σε μια μακρά σύρραξη φθοράς. Η άμυνα, λοιπόν, πρέπει να είναι οικονομικά βιώσιμη.

Τα Viper, οι Belh@tra και τα F-35, όταν με το καλό ενταχθούν

πλήρως στον σχεδιασμό μας, ενισχύουν την αμυντική θωράκιση της χώρας όσο ποτέ στο παρελθόν. Όμως, όλα αυτά τα συστήματα είναι εξαιρετικά ακριβά και, το κυριότερο, εισαγόμενα. Η χρήση τους εναντίον συμβατικών απειλών είναι κρίσιμη και απαραίτητη, αλλά ο σύγχρονος πόλεμος ανέδειξε δύο νέα, σκλη-

Η παγίδα της «αναλώσιμης» ισχύος και το στοίχημα της παραγωγικής αυτονομίας από την ελληνική αμυντική βιομηχανία.

ρά δεδομένα: πρώτον, τις ασύμμετρες απειλές χαμηλού κόστους αλλά μεγάλου αποτελέσματος – όπως τα σμήνη drones αυτοκτονίας (OWA - One Way Attack) – και δεύτερον, ότι τα αποθέματα σε περίοδο πραγματικών επιχειρήσεων εξαντλούνται στην πράξη πιο γρήγορα και από τις πιο συντηρητικές προβλέψεις.

Δεν αρκεί, λοιπόν, να διαθέτεις την «Ασπίδα του Αχιλλέα» αν αυτή είναι τόσο ακριβή που κάθε χρήση της σε εξαντλεί οικονομικά πριν καν κριθεί η αναμέτρηση στο πεδίο. Πρέπει η αμυντική βιομηχανική και τεχνολογική βάση

της χώρας να μπορεί να υποστηρίξει αυτά τα συστήματα. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να μπορούμε να παράγουμε εδώ τα βλήματα, μέσω μεταφοράς τεχνογνωσίας από τους προμηθευτές μας, αλλά και δικές μας εγχώριες λύσεις χαμηλού κόστους.

Η εμπειρία της ΕΑΒ με το anti-drone σύστημα «Κένταυρος» αποτελεί το χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της νέας κατεύθυνσης. Η ανάπτυξη και η επιτυχής επιχειρησιακή του χρήση σε πραγματικές συνθήκες έδειξαν ότι η εγχώρια τεχνολογία μπορεί να δώσει λύσεις υψηλής αξίας με ένα κλάσμα του κόστους των εισαγόμενων συστημάτων. Είναι μια «έξυπνη» απάντηση που συμπληρώνει τα μεγάλα οπλικά συστήματα, λειτουργώντας ως μία επιπλέον οργανική στιβάδα άμυνας. Παράλληλα, είναι ίσως σκόπιμο να κινηθούμε και προς τη λογική της παραγωγής φθηνών μέσων αναχαίτισης (drone-on-drone), αξιοποιώντας ακόμη και τη μεταφορά τεχνογνωσίας από το πεδίο της Ουκρανίας. Η διασύνδεση τέτοιων εγχώριων συστημάτων με την εθνική αντιαεροπορική ασπίδα θα μας επιτρέψει να αντιμετωπίζουμε απειλές κορεσμού με βιώσιμο τρόπο, διατηρώντας τα πολύτιμα και ακριβά βλήματα των κύριων συστημάτων μας για τους στόχους που πραγμα-

τικά προορίζονται. Το στοίχημα για την επόμενη ημέρα είναι η παραγωγική αυτονομία. Η δυνατότητα να κατασκευάζουμε κρίσιμα αναλώσιμα εξ ολοκλήρου στην Ελλάδα, μετατρέποντας την αμυντική βιομηχανία από κέντρο κόστους σε εθνικό κεφάλαιο, πρέπει να ιδωθεί ως στρατηγικό ζήτημα επιβίωσης σε περίπτωση πραγματικών επιχειρήσεων. Σε μια παρατεταμένη κρίση, η αναμονή για εφοδιασμό από το εξωτερικό μπορεί να αποδειχθεί μοιραία.

Οι τρέχουσες πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της καινοτομίας στην άμυνα κινούνται στη σωστή τροχιά. Είναι απαραίτητο να προχωρήσουμε πέρα από την απλή αγορά πλατφορμών και να επενδύσουμε στη βιομηχανική και τεχνολογική βάση και στην εγχώρια αλυσίδα αξίας. Η ισχυρή αποτροπή απαιτεί μια αμυντική βιομηχανία που δεν λειτουργεί ως απλός μεταπράτης, αλλά ως οργανικό κομμάτι της εθνικής ισχύος. Μόνο έτσι η στρατιωτική μας ισχύς θα έχει το απαραίτητο βάθος για να λειτουργεί ως πραγματική, διαρκής αποτροπή.

Ο κ. Αλέξανδρος Διακόπουλος είναι αντιναύαρχος ε.α., πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Ελληνικής Αεροπορικής Βιομηχανίας, ειδικός σύμβουλος και μέλος του Δ.Σ. του **ΕΛΙΑΜΕΠ**.